

ЗВІТ

**ПРО РОБОТУ РАДИ ПРОФСПІЛКИ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ
І ТРАНСПОРТНИХ БУДІВЕЛЬНИКІВ УКРАЇНИ за 2007–2011 роки**

Соціально-трудові відносини та побутова робота

РАДОЮ ПРОФСПІЛКИ спільно з іншими всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями укладено Генеральну угоду з Кабінетом Міністрів України, всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців і підприємців на 2008–2009 роки та Генеральну угоду про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2010–2012 роки.

Представники Ради профспілки входять до складу Національної тристоронньої соціально-економічної ради, беруть активну участь у роботі Українського координаційного комітету сприяння зайнятості населення, фондів соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та нещасних випадків на виробництві, постійно працюють в робочих групах з доопрацювання проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів тощо.

Укладено Галузеву угоду з Міністерством транспорту та зв'язку України на 2007–2011 роки.

Систематично уклалися угоди з державними корпораціями «Укртрансбуд» і «Укрметротунельбуд», акціонерним товариством «Мостобуд». Дію Галузевої угоди з Укрзалізницею продовжено на 2012 р.

Протягом звітнього періоду до галузевих угод Ради профспілки з Мінтрансзв'язку та Укрзалізницею внесено зміни та доповнення щодо:

- забезпечення підвищення заробітної плати не менше ніж на 25% щороку;
- залучення представників відповідних профспілкових органів до розробки фінансових планів і підготовки пропозицій стосовно розподілу прибутку, що залишається у розпорядженні державних підприємств;
- участі представників відповідних профспілкових органів при внесенні змін та доповнень до статутів підприємств у частині захисту соціально-економічних та трудових прав працівників, при розробці внутрішніх документів підприємств (правила трудового розпорядку, програми розвитку персоналу тощо);
- умов встановлення тривалості робочої зміни понад 8 годин;
- визначення у колективних договорах переліку робіт, на яких за умовами виробництва

працівник не має права відлучатися з робочого місця та використовувати час обідньої перерви на власний розсуд.

Галузеву угоду з Мінтрансв'язку доповнено нормами, якими передбачено:

- участь представників профспілкових організацій відповідного рівня у роботі наглядових рад господарських товариств з правом дорадчого голосу;

- надання профспілковим органам інформації про виконання зобов'язань за договорами купівлі-продажу об'єктів приватизації стосовно забезпечення зайнятості, оплати праці та інших питань соціально-трудова відносин;

- здійснення заходів щодо відновлення платоспроможності державних підприємств та акціонерних товариств з часткою державної власності у їх статутних фондах 50% і більше. При цьому передбачено залучення представників відповідного профспілкового органу до погодження планів санації збиткових підприємств згідно із законодавством;

- встановлення з 1 січня 2009 року тарифної ставки робітника I розряду у розмірі не менше 120% мінімальної заробітної плати, встановленої законом;

- проведення щорічно для представників роботодавців і профорганів навчання протягом 2–4 днів зі збереженням заробітної плати за місцем основної роботи.

Галузеву угоду з Укрзалізницею, крім зазначених вище, доповнено нормами щодо:

- надання одноразової матеріальної допомоги при поверненні на роботу звільнених у запас військовослужбовців строкової служби у розмірі двох місячних тарифних ставок (окладів);

- відновлення на залізницях діяльності патронажних служб;

- надання працівникам оплачуваної відпустки тривалістю 3 календарні дні та виплати матеріальної допомоги у розмірі не менше тарифної ставки (посадового окладу) при вступі у шлюб;

- проведення щорічної Спартакіади залізничників;

- участі відповідних профспілкових органів при підготовці пропозицій щодо приватизації, реструктуризації, реорганізації суб'єктів господарювання та передачі об'єктів права державної власності у комунальну власність.

У результаті внесення змін до Галузевої угоди з Укрзалізницею врегульовано такі питання:

- збереження за працівниками, які не пройшли медичну комісію, на період підготовки (перепідготовки) новим професіям середньої заробітної плати протягом 6 місяців;

- врегульовано термін проходження обов'язкових медичних обстежень зі збереженням

робочого місця і середнього заробітку. Такий термін має бути не меншим 2 робочих днів, а при проходженні додатково нарколога та психіатра – не менше 3 робочих днів. Конкретна ж кількість робочих днів проходження обов'язкових медичних оглядів встановлюється колективними договорами залізниць, структурних підрозділів та підприємств залізничного транспорту;

- виплата компенсації працівникам протягом двох місяців витрат, пов'язаних з обов'язковим медичним оглядом під час прийняття на роботу;

- встановлено, що заробітна плата за першу половину місяця виплачується у розмірі, не меншому оплати за фактично відпрацьований час, з розрахунку тарифної ставки (посадового окладу) працівника;

- оплата технічного навчання працівників, яке проводиться у неробочий час, з розрахунку годинної тарифної ставки (окладу);

- організація підготовки фахівців з вищою освітою для підприємств залізничного транспорту за двосторонніми угодами згідно з відповідним Положенням;

- організація підготовки у рамках програми Євросоюзу TEMPUS-IV фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» для роботи на залізничному транспорті України згідно з Положенням;

- поетапне запровадження недержавного пенсійного забезпечення починаючи з 2010 року та передбачення коштів на це у фінансових планах залізниць, підприємств і організацій галузі;

- розподіл службового житла здійснюватиметься лише за спільним рішенням адміністрацій та профорганів підприємств залізничного транспорту, а фонд службового житла не має перевищувати 50% загальної кількості новозбудованого, придбаного, звільненого або реконструйованого житла. Конкретний відсоток визначається спільним рішенням адміністрації підприємства і відповідного профспілкового комітету;

- забезпечення розробки та внесення до колективних договорів, у межах компетенції, плану заходів щодо запобігання поширенню епідемії ВІЛ/СНІДу у виробничому середовищі.

Рада профспілки щорічно підбивала підсумки виконання галузевих угод. Щороку на запровадження пільг і гарантій за колективними договорами на залізницях України витрачається близько 3 млрд грн.

Відповідно до Галузевої угоди і колдоговорів за звітний період на виплату грошової допомоги при звільненні працівників у зв'язку з виходом на пенсію вперше спрямовано 928,6 млн грн.

Працівникам галузі надавалися додаткові відпустки за роботу із важкими і шкідливими умовами праці, особливий характер праці, вислугу років на залізничному транспорті, ненормований робочий день. На ці цілі з 2007 по 2011 (9 міс.) рік витрачено 821,6 млн грн.

На надання фінансової допомоги самотнім і немічним пенсіонерам для поліпшення медичного обслуговування спрямовано 61,3 млн грн.

ЗА РЕФОРМИ З ПЕРЕДБАЧУВАНИМИ НАСЛІДКАМИ. Рада профспілки відстоювала принцип збереження цілісної структури галузі, недопущення проведення реформ з непередбачуваними наслідками. До владних структур направлялися листи та звернення з позицією профспілки щодо недопущення скорочення робочих місць, збереження під час реформування пільг та соціальних гарантій працівникам та пенсіонерам галузі, включення до статутного фонду об'єктів соціальної сфери.

У результаті цілеспрямованої роботи профспілки вдалося зберегти галузь у державній власності та не допустити реалізації реформ, які призвели б до зниження рівня соціального захисту працівників та пенсіонерів.

Раді профспілки та керівництву галузі вдалося не допустити масових звільнень працівників та не лише зберегти соціальні пільги та гарантії працівникам і пенсіонерам, а й значно їх розширити.

КОЛЕКТИВНИЙ ТРУДОВИЙ СПР. На Конференції профспілки 12 березня 2009 року у зв'язку з невиконанням окремих положень Галузевої угоди було затверджено вимоги до Державної адміністрації залізничного транспорту України. Основною вимогою стало формування фінансового плану залізниць на 2009 рік з урахуванням зобов'язань Укрзалізниці за Галузевою угодою та залучення до цієї роботи представників Ради профспілки.

Крім цього, було висунуто вимоги:

- підвищити тарифні ставки і посадові оклади працівників залізничного транспорту;
- скасувати неповний робочий час на залізницях та підприємствах залізничного транспорту;
- виплатити «13-ту» зарплату за підсумками роботи у 2008 році;
- розробити Програму забезпечення залізничників житлом;
- розпочати поетапне запровадження на залізницях недержавного пенсійного забезпечення;
- розробити та затвердити за погодженням з Радою профспілки Положення про вахтовий метод роботи на залізничному транспорті;

- внести зміни і доповнення до Положення про роз'їзний (пересувний) характер роботи.

На підставі прийнятого рішення 28 квітня 2009 року президія Ради профспілки постановила вступити у колективний трудовий спір із Державною адміністрацією залізничного транспорту України з метою задоволення вимог профспілки.

На жаль, робочій комісії з розгляду вимог не вдалося дійти згоди. Тому Рада профспілки працювала над вирішенням окремих питань з Мінтрансв'язку, іншими центральними органами виконавчої влади.

На сьогодні майже всі вимоги профспілки задоволено.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ЖИТЛОМ. Рада профспілки протягом звітнього періоду продовжувала роботу, спрямовану на вирішення житлової проблеми на залізничному транспорті.

Спільною постановою Укрзалізниці та Ради профспілки прийнято «Концепцію цільової Програми забезпечення працівників і пенсіонерів залізничного транспорту житлом до 2020 року». Концепцією, зокрема, передбачено розв'язання житлової проблеми шляхом надання різнобічної корпоративної підтримки працівникам і пенсіонерам, у тому числі шляхом фінансової підтримки на будівництво житла, компенсації витрат на придбання (будівництво) житла у власність за іпотекою, компенсації витрат на виплату нарахованих відсотків та суми кредиту за іпотечним кредитуванням (позиками) тощо.

Передбачено, що фінансовими планами залізниць щороку на реалізацію цих цілей має передбачатися не менш як 100 млн грн.

Зважаючи на недостатність фінансових ресурсів, що реально виділяються на будівництво, для кардинального вирішення житлової проблеми реалізовувалися окремі напрямки Концепції, зокрема будівництво відомчого житла для працівників галузі.

За участю представників Ради профспілки розроблено Положення «Про порядок надання службових жилих приміщень і користування ними на підприємствах та в організаціях залізничного транспорту загального користування», затверджене наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 8.09.2010 р., № 653.

За наполяганням Ради профспілки до Галузевої угоди внесено доповнення з цього питання.

Реалізація «Положення...» та норм Галузевої угоди надасть можливість частково сприяти розв'язанню проблеми забезпечення житлом працівників залізничного транспорту.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я: ПРОБЛЕМИ Й ЗДОБУТКИ. Протягом п'ятиріччя проводилася робота з удосконалення системи додаткового медичного забезпечення залізничників.

На всіх залізницях та підприємствах залізничного транспорту забезпечено добровільне медичне страхування працівників.

В умовах недостатнього бюджетного фінансування, особливо на медикаменти, м'який інвентар та харчування хворих, запровадження добровільного медичного страхування працівників та пенсіонерів сприяє поліпшенню медичного обслуговування залізничників, збереженню галузевої медицини.

Переважає більшість працівників галузі застраховані за добровільним медичним страхуванням або є членами лікарняної каси (Львівська залізниця).

Були проблеми у питанні добровільного медичного страхування пенсіонерів. Позитивно його було вирішено лише на Донецькій залізниці. На Львівській, Південній та Придніпровській – кошти відраховувалися напряму відомчим медичним закладам за лікування пенсіонерів. На Одеській та Південно-Західній залізницях пенсіонери тривалий час змушені були лікуватися за власні кошти.

Після розгляду цього питання на засіданні Ради Укрзалізниці ситуація змінилася на краще. Практично всі залізниці розпочали укладання договорів на добровільне медичне страхування пенсіонерів.

Рада профспілки ініціювала створення на залізницях лікарняних кас. Було прийнято рішення провести на Львівській та Донецькій залізницях експеримент із запровадження додаткового медичного забезпечення через лікарняні каси.

З 5 лютого 2009 року на Львівській залізниці створена та діє неприбуткова громадська організація «Лікарняна каса Львівської залізниці». Станом на 1 травня 2011 року її членами були 51 тис. працівників, що становить 90% середньооблікової чисельності. В результаті вивчення досвіду її роботи було встановлено, що створення лікарняної каси на Львівській залізниці сприяло усуненню тих недоліків, які мали місце при роботі зі страховими компаніями.

Крім того, її робота сприяла поліпшенню умов медичного обслуговування працівників, покращанню фінансування галузевих медичних закладів, забезпеченню максимального спрямування коштів на лікування залізничників.

Не припинялися спроби передати галузеві медичні заклади до сфери управління Міністерства охорони здоров'я. При формуванні проекту Державного бюджету на

відповідний рік владні структури прагнули вилучити з нього фінансування медичних закладів залізничного транспорту.

Завдяки узгодженій позиції в цьому питанні з Укрзалізницею галузеву медицину вдалося відстояти.

Профспілці разом із Укрзалізницею вдавалося переконувати Уряд і Верховну Раду у необхідності збереження фінансування галузевої медицини, і, таким чином, у Державному бюджеті щороку передбачаються певні кошти на утримання галузевої медицини. Разом з іншими джерелами (кошти залізниць, страхових компаній тощо) забезпечується повноцінне функціонування галузевої медицини.

ФОРМА – НЕ ДЛЯ ПРОФОРМИ. Рада профспілки постійно тримає на контролі питання забезпечення залізничників форменим одягом та дотримання встановленого порядку його забезпечення. У 2007-му та 2010 роках фахівцями Ради профспілки було вивчено питання забезпечення форменим одягом працівників безпосередньо на залізницях і винесено на розгляд президії Ради профспілки. Виявлені недоліки в цьому питанні та запропоновані президією Ради профспілки заходи сприяли покращанню ситуації в структурних підрозділах. Налагоджено облік працівників, яких має бути забезпечено форменим одягом, приділяється увага його комплектності, вживаються заходи щодо створення умов для зберігання та утримання форменого одягу на підприємствах.

За результатами розгляду питання на засіданні президії Ради профспілки внесено ряд пропозицій керівництву Укрзалізниці та залізниць, дорожнім, територіальним комітетам профспілки, профкомам первинних профспілкових організацій щодо посилення роботи із забезпечення залізничників форменим одягом.

ПОБУТОВЕ ПАЛИВО – ЗА ПОТРЕБОЮ. Однією із соціальних пільг, встановлених Галузевою угодою, є забезпечення залізничників побутовим паливом, що має важливе значення, перш за все, для пенсіонерів. Суттєвою складовою цієї пільги є безкоштовне забезпечення та доставка палива залізничникам, які стали інвалідами I, II груп внаслідок виробничої травми або професійного захворювання, а також сім'ям залізничників, які загинули на виробництві. Керівництво Укрзалізниці та окремих залізниць неодноразово порушували питання про вилучення цієї норми з Галузевої угоди та колдоговорів залізниць, пропонуючи замінити її на грошову компенсацію, але Рада профспілки не погодилася.

Проте на Південно-Західній та Одеській залізницях прийнято рішення про заміну видачі побутового палива з 50% знижкою для пенсіонерів на незначну грошову компенсацію.

ГАЛУЗЕВІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ НЕ ВІДДАМО! Протягом п'ятиріччя з боку центральних органів виконавчої влади продовжувалися спроби передачі навчальних закладів залізничного транспорту в підпорядкування Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

У 2009–2010 роках Рада профспілки черговий раз була змушена стати на захист галузевих навчальних закладів. За наполяганням Укрзалізниці та активної позиції профспілки Міністерство інфраструктури повернуло технікуми залізничного транспорту у пряме підпорядкування Укрзалізниці, а вищі навчальні заклади 3–4 рівнів акредитації залишилися в підпорядкуванні Міністерства інфраструктури.

За ініціативи Ради профспілки у квітні 2008 року було внесено зміни до «Положення про порядок виплати надбавки за вислугу років працівникам підприємств і організацій залізничного транспорту» та п. 2.2 «Положення про організацію підготовки фахівців з вищою освітою для підприємств залізничного транспорту за двосторонніми угодами», що є додатком до Галузевої угоди. Відповідно до цих змін до стажу роботи, який дає право на отримання надбавки за вислугу років, включено час навчання молодого фахівця у вищому навчальному закладі з дня укладання двосторонньої угоди.

ПІЛЬГОВИЙ ПРОЇЗД ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПЕНСІОНЕРІВ. Фахівці Ради профспілки брали участь у доопрацюванні проекту Порядку видачі та використання транспортних вимог і квитків. Зауваження і пропозиції стосувалися врахування всіх норм Галузевої угоди щодо пільгового проїзду і захисту прав та інтересів працівників і пенсіонерів галузі. Проект Порядку видачі та використання транспортних вимог і квитків знаходиться на розгляді та узгодженні керівництва Укрзалізниці.

Починаючи з 2008 року до Ради профспілки надходили звернення працівників окремих структурних підрозділів залізниць щодо необхідності оплати вартості постільної білизни при прямуванні до місця роботи в денний час поїздами формування Білоруської і Російської залізниць. Зокрема, для того, щоб проїхати до сусідньої станції за квитком форми 3, працівники змушені були доплачувати з власних коштів близько 10 грн. за постільну білизну, якою не користуються. Оплачувати цю послугу доводилося двічі на день, на місяць вона коштувала близько 400 грн. Враховуючи те, що вирішення цього питання було можливе лише на міждержавному рівні, Рада профспілки ініціювала його розгляд на 51-му засіданні Ради по залізничному транспорту держав – учасниць СНД та Балтії, на якому було ухвалено рішення щодо скасування оплати вартості постільної білизни в поїздах формування інших держав. Відповідно до цього рішення Укрзалізницею

укладено двосторонні угоди із залізничними адміністраціями Білорусі та Росії, і з 21 грудня 2009 року цю оплату було скасовано.

Виникало питання видачі квитків для пільгового проїзду залізничним транспортом працівникам та викладачам галузевих навчальних закладів, що підпорядковані Міністерству інфраструктури. Спільно з Укрзалізницею це питання врегульовано.

ОЗДОРОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ ТА ВЕТЕРАНІВ.

Продовжувалася робота зі збереження у власності трудових колективів залізниць галузевих оздоровчих закладів у зв'язку з тим, що окремі державні органи ініціювали перегляд судових рішень 5–6 річної давнини, згідно з якими ці заклади було передано у власність трудових колективів Львівської, Одеської та Придніпровської залізниць. Рада профспілки неодноразово зверталась до різних органів влади з метою визнання права власності на ці оздоровчі заклади за трудовими колективами залізниць. І якщо щодо Львівської та Одеської залізниць це питання було вирішено позитивно, то на Придніпровській до цього часу триває судова тяганина.

Крім цього, у вересні 2010 року Рада Міністрів АР Крим ініціювала передачу до власної сфери управління оздоровчих закладів державної форми власності, розташованих на території автономії. Завдяки позиції Укрзалізниці та Ради профспілки, солідарним у цьому питанні, такого кроку не було допущено.

З метою уникнення певних проблем при оздоровленні дітей в галузевих оздоровчих закладах Рада профспілки зверталась до Правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності з проханням дозволити у 2009 та 2010 роках фінансування за рахунок коштів Фонду оздоровлення дітей застрахованих осіб у дитячих оздоровчих закладах з тривалістю зміни менше 21 дня. Правлінням Фонду було прийнято рішення, яке дозволило відділенням Фонду фінансувати оздоровлення дітей застрахованих осіб у дитячих закладах оздоровлення з тривалістю зміни не менше 14 днів. Це дозволило практично утримати чисельність оздоровлених дітей на рівні попередніх років без значного впливу на фінансові можливості їхніх батьків – застрахованих осіб.

Понад це, у 2010 році вперше змогли оздоровитись у Міжнародному дитячому центрі «Артек» 400 дітей залізничників у рамках фестивалю «Юний залізничник», який проходив з 10 по 30 листопада 2010 року. У ньому взяли участь переможці конкурсу юних залізничників із Харкова, Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя, Львова, Луцька, Рівного та Києва. Фестиваль, організований спільними зусиллями Міністерства молоді та спорту, Укрзалізниці й профспілки, був покликаний сприяти оволодінню підростаючим поколінням фаховими

навичками залізничників, популяризації діяльності дитячих залізниць як центрів професійної підготовки.

А у 2011 р. в «Артеку» оздоровились майже 300 дітей залізничників.

Таким чином, завдяки тому, що в галузі залишилися практично всі оздоровчі заклади, в умовах обмеженого фінансування спільними зусиллями вдалося зберегти обсяги оздоровлених працівників і членів їхніх сімей. У санаторіях-профілакторіях, дитячих оздоровчих закладах, пансіонатах та на базах відпочинку за звітний період щороку в середньому мали змогу оздоровитись близько 70 тис. осіб, у тому числі близько 35 тис. дітей.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ У ПОШАНІ. У галузі функціонує 50 спортивних закладів: стадіони, спортивні комплекси, дитячо-юнацькі спортивні школи тощо.

У 2011-му після перерви, викликані складним фінансово-економічним становищем у галузі, відновилося проведення щорічних спартакіад залізничників. Чергова, VI спартакіада показала, що в галузі позитивно розвивається фізкультура та спорт, зміцнюється спортивна база.

Запроваджені з ініціативи профспілки спартакіади проводяться під час святкування Дня профспілки. Галузевим спартакіадам передують спортивні змагання у структурних підрозділах, дирекціях перевезень, на залізницях, що сприяє активізації фізкультурного руху в галузі та збереженню спортивних об'єктів. Регулярно проводяться турніри з міні-футболу, волейболу, шахів, настільного тенісу.

З переможців галузевої спартакіади формується збірна команда, яка бере участь у змаганнях Всеукраїнської міжгалузевої спартакіади трудящих промислової сфери і транспорту, де традиційно посідає призові місця.

За організаційної та фінансової підтримки Ради профспілки у червні 2008 року у Фастові на базі «Укррефтрансу» проведено першу Спартакіаду працівників підприємств залізничного транспорту, які не входять до складу Укрзалізниці.

ПРОФЕСІЙНИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД «МАГІСТРАЛЬ». З метою додаткового соціального захисту працівників галузі продовжувалась робота з розвитку недержавного пенсійного забезпечення залізничників на базі створеного профспілкою Професійного недержавного пенсійного фонду «Магістраль».

У 2010 році було досягнуто згоди з керівництвом галузі та внесено зміни до Галузевої угоди щодо поетапного запровадження недержавного пенсійного забезпечення. Фінансовими планами залізниць, підприємств і організацій галузі має бути передбачено кошти на недержавне пенсійне забезпечення працівників.

Проводилась інформаційно-роз'яснювальна робота з питань недержавного пенсійного забезпечення: наради, семінари, конференції на підприємствах галузі, у структурних підрозділах залізниць із залученням кваліфікованих фахівців. Видано 5-й випуск нормативної бази профспілки «Нормативні документи Професійного недержавного пенсійного фонду «Магістраль».

На засіданні Ради Укрзалізниці 11 листопада 2010 року прийнято рішення розпочати поетапне запровадження недержавного пенсійного забезпечення залізничників через Професійний недержавний пенсійний фонд «Магістраль» (далі – Фонд) шляхом:

- укладання начальниками залізниць (роботодавцями) пенсійних контрактів з Фондом в особі його Адміністратора;
- сплати (на першому етапі) пенсійних внесків на користь працівників господарств – колійного, електрифікації та електропостачання, а в подальшому – всіх працівників за рахунок коштів, передбачених на ці цілі фінансовими планами залізниць.

Розмір першого пенсійного внеску роботодавця на користь працівника – учасника Фонду встановлено у розмірі, визначеному рішенням Ради Фонду від 5 жовтня 2010 року – 70 грн.

На жаль, це рішення виконується дуже повільно.

Завдяки спільним заходам у грудні 2010 року укладено пенсійний контракт між керівництвом Донецької залізниці та ПНПФ «Магістраль» і перераховано 1 млн 30 тис. грн. на персональні пенсійні рахунки працівників структурних підрозділів Донецької залізниці.

Зростає кількість учасників та вартість активів пенсійного фонду. Станом на 1 листопада 2011 року його учасниками були 73848 осіб, з них сплачують внески за себе – 175 осіб, вартість активів – 1,484 млн грн.

Рада профспілки приділяє увагу захисту прав та інтересів трудящих у сфері пенсійного забезпечення. У рамках роботи Спільного представницького органу всеукраїнських профспілок та профоб'єднань для ведення колективних переговорів та соціального діалогу на національному рівні домагалася забезпечення диференціації розмірів пенсії залежно від стажу роботи, умов праці та заробітної плати (доходу), соціальної справедливості при визначенні розмірів пенсій для різних категорій громадян.

Спільно з іншими всеукраїнськими профспілками Рада профспілки висловила категоричну неприйнятність запропонованої Урядом пенсійної реформи, яка значно погіршує умови пенсійного забезпечення наших громадян, та вимагала відкриття з парламенту

законопроекту № 7455 «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» і його доопрацювання.

ПРОФІЛАКТИКА ВІЛ/ СНІДу. Профспілка активно долучається до різноманітних програм з профілактики ВІЛ/СНІДу на робочих місцях. Цей намір продиктовано, перш за все, тим, що захворювання на ВІЛ/СНІД є глобальною загрозою для соціального прогресу та розвитку.

12–15 травня 2008 року за участі МФТ проведено Регіональний семінар з проблем ВІЛ/СНІДу, в якому взяли участь представники 10 профспілок транспортників з Росії, України та Азербайджану, а також ІЛОАІДС і міжнародна неурядова організація «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» (LHSI).

15 вересня 2008 року відбувся плановий семінар з проблем ВІЛ/СНІДу та туберкульозу для зацікавлених сторін за участі координаторів МФТ.

Тож спільно із Міжнародною громадською організацією «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» було започатковано проект «Лідерство профспілок у профілактиці ВІЛ/СНІДу у виробничому середовищі в Донецькій області: тристоронній підхід». У 2010 році Радою профспілки було завершено та підбито підсумки цього спільного проекту, що мав на меті надати адекватну відповідь епідеміям ВІЛ/СНІДу та туберкульозу на Донецькій залізниці.

У рамках реалізації цього спільного проекту проводилась підготовка 52 кваліфікованих тренерів-волонтерів з числа профактивістів, робота яких передбачає, крім іншого, проведення понад 480 навчальних семінарів у трудових колективах.

Також проведено інформаційну кампанію для працівників та пасажирів Донецької залізниці на підприємствах Донецького, Ясинуватського та Краснолиманського вузлів. Метою кампанії було звернути увагу працівників структурних підрозділів залізниці та громадян, що користуються її послугами, на проблеми, пов'язані з ВІЛ/СНІДом і туберкульозом. Розміщувались інформаційні матеріали (плакати, буклети, постери) у приміщеннях структурних підрозділів залізниці, у поїздах та на вокзалах. Ця робота проводилась у відповідності до Програми підтримки молодих членів профспілки залізничників і транспортних будівельників України на 2007–2011 роки.

Аналогічний проект започатковано у 2011 році на Львівській залізниці.

Традиційним вже стало проведення профспілкових рок-фестивалів під гаслом «Продовжуючи життя». Перший такий захід пройшов у 2007 році в Будинку науки і техніки Жмеринської дирекції залізничних перевезень у рамках проекту «Разом до здоров'я». Другий

рок-фестиваль було влаштованого спільними зусиллями профспілки і міжнародного проекту «Разом до здоров'я» у Сімферополі у День міста – 5 червня 2010 року.

Цей захід став своєрідним підбиттям підсумків співпраці у рамках проекту, спрямованої на інформування молоді про здоровий спосіб життя, планування сім'ї, репродуктивне здоров'я. Участь у фестивалях брали виключно колективи, у яких більшість музикантів є залізничниками, студентами галузевих навчальних закладів та членами профспілки.

До Всесвітнього дня взаєморозуміння із людьми, що живуть з ВІЛ, який пройшов 1 грудня 2009 року, спільно з Державними соціальними службами на деяких вузлах Донецької залізниці було проведено акцію «Молодь обирає життя» у рамках всесвітньої кампанії «SOS: врятуй Україну від СНІДу».

Основними учасниками акції стали голови молодіжних рад, молоді залізничники та студенти галузевих навчальних закладів залізничного транспорту.

Було запрошено також підготовлених у рамках проекту лікарів-тренерів, які в інтерактивній формі поінформували учасників про поширення ВІЛ/СНІДу в регіоні, заходи профілактики, можливість перевірки свого ВІЛ-статусу, повідомили номери «телефонів довіри». Вони закликали учасників акції до здорового способу життя, недопущення таких явищ, як наркоманія, алкоголізм і ознайомили з методами профілактики туберкульозу.

Під постійним контролем профспілкових органів перебувають питання дотримання прав та недопущення дискримінації і переслідування ВІЛ-позитивних працівників. Знайдено порозуміння в цьому питанні з керівництвом Укрзалізниці та Української державної корпорації з транспортного будівництва «Укртрансбуд».

Оплата праці

ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ гідної оплати праці залізничників Радою профспілки було внесено в Галузеву угоду норму щодо підвищення заробітної плати залізничникам шляхом перегляду тарифних ставок і посадових окладів як найбільш захищеної частини заробітної плати зі збереженням міжрозрядних та міжпрофесійних співвідношень.

Протягом звітнього періоду тарифні ставки і посадові оклади в галузі переглядалися і підвищувалися 14 разів, що надало можливість збільшити заробітну плату залізничників більше ніж у 2 рази.

Так, у 2007 році Рада профспілки ініціювала перед керівництвом Укрзалізниці збільшити розмір підвищення понад 25%.

Згідно з досягнутою домовленістю у 2007 році розмір підвищення тарифних ставок становив 32%. Середня заробітна плата за рік становила 1845 грн. і зросла порівняно з 2006 роком на 25,5%, або на 374 грн. За рівнем заробітної плати залізничники займали 9-те місце серед галузей економіки України.

Започаткований у 2007-му темп зростання рівня заробітної плати було продовжено у 2008 році, тим паче, що відбувався підйом економіки України, зростали обсяги перевезень і, відповідно, доходи залізничного транспорту.

Голова профспілки В.Ткачов під час зустрічі з Прем'єр-міністром України порушив низку важливих питань щодо соціально-економічного захисту залізничників, серед них – рівень оплати праці, який би відповідав складності і відповідальності роботи, що виконують залізничники.

За дорученням Уряду було проведено нараду в Міністерстві транспорту та зв'язку України за участю Міністра, Генерального директора Укрзалізниці, начальників залізниць, Ради профспілки. На зустрічі було досягнуто домовленості щодо зростання заробітної плати в галузі протягом 2008-го на 25% плюс річний індекс інфляції, який складеться на кінець року. Згідно з досягнутою домовленістю складено графік підвищення тарифних ставок і посадових окладів. Для його виконання тарифні ставки і посадові оклади переглянуто 5 разів і підвищено на 29 %.

Проте передбачене графіком підвищення з листопада 2008 року на 6% не відбулося через фінансово-економічну кризу, яка розпочалася у світі і в Україні.

За 2008 рік середня заробітна плата працівників становила 2442 грн. і зросла порівняно з 2007-м на 32,4 %, або на 597 грн. За рівнем зарплати залізничний транспорт займав 8-ме місце серед галузей економіки України.

Позитивні тенденції в питаннях оплати праці, які склалися на залізничному транспорті в 2007–2008 роках, було зупинено фінансово-економічною кризою.

У зв'язку зі значним зменшенням усіх видів перевезень, особливо вантажних, на залізницях масового характеру набуло запровадження для працівників неповного робочого тижня та надання відпусток без збереження заробітної плати.

Такі непопулярні заходи були запроваджені з метою збереження кадрового потенціалу галузі та уникнення масових скорочень працівників.

У 2009 році галузь працювала в складних економічних умовах: продовжувався спад виробництва у провідних галузях економіки, значне зменшення обсягів роботи, що не дало можливості підвищити заробітну плату працівників залізничного транспорту.

Складним для вирішення було питання щодо прийняття рішень про підвищення тарифних ставок і посадових окладів, виплати працівникам винагороди за підсумками роботи за попередній рік тощо. Це стало причиною вступу профспілки в колективний трудовий спір з адміністрацією Укрзалізниці. На вимогу Ради профспілки тарифні ставки і посадові оклади було переглянуто двічі і збільшено на 8 %. У грудні 2009 року після тривалих переговорів було прийнято рішення про виплату винагороди за підсумками роботи за 2008 рік у розмірі 25% місячної тарифної ставки (посадового окладу).

Суттєво вплинуло на розмір заробітної плати те, що в середньому за рік понад 60% працівників працювали в режимі неповного робочого часу.

За рахунок запровадження неповного робочого тижня вдалось уникнути оптимізації персоналу, а зменшення чисельності відбувалося за рахунок природної плінності, яка за рік склала 3,4% проти 5,4% у 2008 році.

За 2009 рік середня заробітна плата одного працівника основної діяльності за рік склала 2487 грн., а темп її зростання становив 1,9% порівняно з попереднім роком, або 45,4 грн.

За розміром заробітної плати залізничники протягом року займали 9–10 місце серед галузей економічної діяльності України.

У 2010 році залізничний транспорт продовжував працювати в умовах кризи.

Середня заробітна плата за рік склала 2847 грн. і зросла порівняно з 2009 роком на 14,5 %, або на 360 грн.

Зростання відбулося за рахунок того, що на вимогу Ради профспілки з серпня всі залізниці стали працювати в режимі повного робочого тижня, було скасовано відпустки без збереження заробітної плати.

Залізничники у 2010 році за рівнем заробітної плати зайняли 11 місце серед галузей економіки України. Причиною цього став ряд суб'єктивних і об'єктивних факторів.

У 2011 році залізниці України ще не забезпечують досягнутого у 2008-му рівня вантажних перевезень, але забезпечують виконання і перевиконання фінансових планів.

За пропозицією Ради профспілки з 1 квітня тарифні ставки і посадові оклади працівників галузі збільшено на 8 %, з 1 липня – на 5 %, а з 1 листопада відбулося чергове підвищення – на 3,5 %. Тож за 9 місяців 2011 року розмір середньої заробітної плати становив 3210 грн., у тому числі за вересень – 3367 грн.

У структурі експлуатаційних витрат питома вага коштів, які направляються залізницями на оплату праці за звітний період, становили від 29 до 30 %, а з нарахуваннями – 39–41 %. І хоча це складає найбільшу частку у структурі елементів витрат, але фонд оплати праці

недостатній і не в повній мірі забезпечує зростання доходів залізничників так, як це визначено Генеральною і Галузевою угодами, а тому потребує докорінної зміни в підходах до його планування при формуванні фінансових планів.

Пропонується визначати кошти на оплату праці у відсотках від суми доходів, отримуваних залізницями від усіх видів діяльності.

Такий підхід є найбільш об'єктивним і застосовується не тільки у європейських країнах.

В Указі Президента України щодо Концепції подальшого реформування системи оплати праці визначено, що фонд оплати праці повинен становити не менше 50–55% ВВП.

Для забезпечення гідної оплати праці працівників залізничного транспорту необхідно розмір фонду заробітної плати визначати і затверджувати в зазначених параметрах.

На сьогодні фонд оплати праці в доходах залізниць складає 26,2 %.

Радою профспілки щотижня здійснювався контроль за виплатою заробітної плати працівникам.

Впродовж звітного періоду працівникам залізничного транспорту щорічно нараховувалась і виплачувалась винагорода за підсумками роботи за рік. Якщо в попередні роки розмір винагороди становив 100% місячної тарифної ставки (посадового окладу) працівника, то за 2009 і 2010 рік було виплачено тільки по 25% місячної тарифної ставки (посадового окладу).

Такий відсоток винагороди попередньо закладався Укрзалізницею у фінансовий план, і зовсім не враховувався той факт, що планові показники з отримання доходів та прибутку залізницями було значно перевиконано, а отримані додаткові надходження необхідно частково направляти на збільшення матеріального стимулювання працівників, які своєю напруженою працею забезпечили прибуткову роботу залізничного транспорту.

УДОСКОНАЛЕННЯ ГАЛУЗЕВИХ НОРМАТИВНИХ АКТІВ. Незважаючи на складні фінансово-економічні умови, у яких працював залізничний транспорт, Рада профспілки постійно вживала ряд заходів і дій, спрямованих на захист соціально-економічних інтересів працівників залізничного транспорту, забезпечення зростання їхніх доходів, провадила значну роботу з упорядкування оплати праці окремих категорій працівників та галузевих нормативних актів з питань оплати праці й обліку робочого часу.

Так, з 1 січня 2007 року було введено в дію чотири накази, що є невід'ємною частиною Галузевої угоди і визначають умови оплати праці, схеми посадових окладів та тарифні ставки працівників залізничного транспорту.

Зміни і доповнення, які вносились до цих наказів при їх перегляді, забезпечували зростання доходів різних категорій працівників залізничного транспорту.

На вимогу Ради профспілки було переглянуто та внесено зміну в наказ Укрзалізниці № 40-Ц, що дозволило впорядкувати облік годин роботи працівників з роз'їзним характером роботи, які постійно виїжджають на лінію для виконання своїх службових обов'язків.

Час прямування від постійного пункту збору до місця виконання робіт і у зворотному напрямку, якщо це здійснюється поза межами робочої зміни, встановленої графіком роботи, обліковується і оплачується з розрахунку тарифної ставки (посадового окладу) працівника.

Внесено зміну і до розділу VII зазначеного наказу щодо обліку робочого часу при прямуванні працівників колійних машинних станцій та центрів механізації колійних робіт.

З метою впорядкування організації праці, забезпечення дотримання адміністрацією законодавчих норм щодо режиму праці і відпочинку працівників на вимогу Ради профспілки було прийнято Положення про вахтовий метод організації праці на залізничному транспорті. Воно передбачає встановлення працівникам надбавки за характер роботи в розмірі добових, передбачених для відряджень у межах України.

Переглянуто і запроваджено нову редакцію Положення про умови оплати праці працівників, які залучаються до роботи з очищення і прибирання стрілочних переводів та колії від снігу на залізницях України.

Внесено певні зміни і до таких галузевих нормативних актів, як Положення про чергування на об'єкті та вдома, з включенням туди окремих категорій працівників колійного господарства в період складних метеорологічних умов.

Впорядковано виплату надбавки за вислугу років, тобто всім працівникам залізничного транспорту надбавка виплачується після 1 року роботи.

Внесено певні зміни і до наказу про організацію й оплату праці в колійному господарстві з переходом на дільничну систему організації поточного утримання колії.

За участі фахівців Ради профспілки і дорожніх комітетів профспілки підготовлено для прийняття нову редакцію Положення про порядок і умови виплати компенсаційних надбавок за характер роботи, пов'язаний зі службовими поїздками працівників залізничного транспорту, робота яких проходить в дорозі, має роз'їзний або пересувний характер роботи.

Для забезпечення захисту інтересів локомотивних бригад профспілка ініціювала перегляд та внесення змін до системи АСБО «ФОБОС» щодо обчислення заробітної плати згідно з маршрутом машиніста, перегляду окремих годинних тарифних ставок локомотивних бригад, впорядкування обліку робочого часу.

За звітний період також вносилися зміни до наказів, які передбачають встановлення надбавок, а саме диференційної надбавки робітникам за високу професійну майстерність, працівникам – за високі досягнення в праці та виконання особливо важливих завдань (наказ Укрзалізниці від 26.04.2011 р., № 161-Ц).

За пропозицією Ради профспілки переглянуто та внесено зміни і доповнення до галузевого нормативного акту стосовно обліку та оплати робочого часу працівників воєнізованої охорони Укрзалізниці (наказ від 25.05.2011 р., № 223-Ц).

МАТЕРІАЛЬНЕ СТИМУЛЮВАННЯ. На жаль, преміювання працівників за виробничі результати роботи не набуло своєї головної стимулюючої ролі за виконання та перевиконання показників і умов преміювання.

Якщо в попередні роки середній розмір премії становив 14–16% посадового окладу, то у 2009–2010 роках він знизився до 11%. До того ж, як і раніше, кошти на виплату премії за виробничі результати роботи визначаються за залишковим принципом у фонді оплати праці, а якщо коштів недостатньо, то і розмір премії невеликий або вона зовсім не виплачується. При цьому розмір премії не залежить від того, виконано чи перевиконано визначені Положенням показники й умови. Премія в розмірі 10%, безумовно, не є стимулюючим фактором для високопродуктивної та якісної праці.

Все це вказує на те, що систему матеріального стимулювання найближчим часом необхідно докорінно змінити.

Розмір премії для забезпечення стимулювання якісної праці повинен становити не менше 30 %.

Над цим питанням слід плідно працювати як адміністрації, так і профспілці.

КОНТРОЛЬ ЗА ОБЛІКОМ І ОПЛАТОЮ ВІДПРАЦЬОВАНОВОГО ЧАСУ. Два роки поспіль (2007–2008 рр.) Рада профспілки проводила під гаслом «Відпрацьованому часу – гарантовану оплату!».

Метою цієї акції профспілкових організацій усіх рівнів було посилення громадського контролю зі сторони профспілки за обліком і оплатою відпрацьованого часу, особливо годин, відпрацьованих працівниками у вихідні дні та в надурочний час.

Вимоги профспілки до адміністрації та контроль за обліком відпрацьованого часу. дозволили досягти в більшості структурних підрозділів налагодження об'єктивного обліку відпрацьованих годин, у тому числі при залученні до роботи у вихідні дні та в надурочний час, збільшити заробітну плату працівників.

За результатами огляду-конкурсу серед профспілкових організацій, які домоглися

найкращих результатів в обліку відпрацьованого часу, було визнано дорожні комітети профспілки Донецької й Одеської залізниць. Дипломами і грошовими преміями було відзначено переможців серед територіальних комітетів та профкомів первинних профорганізацій структурних підрозділів залізниць.

На засідання президії систематично виносились питання щодо організації й оплати праці в колійному господарстві, а саме на поточному утриманні колії та у колійних машинних станціях, у пасажирському господарстві, господарстві перевезень.

Всього за звітний період на засідання президії Ради профспілки було винесено, обговорено і прийнято рішення більше ніж за 60 питаннями, які дозволили впорядкувати ряд гострих проблем з організації праці і тим самим забезпечити захист економічних прав та інтересів працівників.

НОРМУВАННЯ ПРАЦІ. Значна увага з боку Ради профспілки приділялася питанню нормування праці працівників залізничного транспорту як складовій витрат праці для забезпечення виконання обсягів роботи. При розробці і впровадженні галузеві збірники норм праці та часу проходили апробацію в структурних підрозділах залізниць, і тільки після того, як профспілкові комітети цих підрозділів надавали згоду щодо їх доцільності у застосуванні й відповідності технології виконання робіт, вони виносились на засідання президії для обговорення, розгляду та прийняття рішення.

Так, протягом звітного періоду президією Ради профспілки було обговорено і погоджено понад 80 збірників норм праці.

Упродовж 2008–2010 років тривала робота над Типовими нормами часу на підготовку у рейс і обслуговування провідниками на шляху прямування пасажирських вагонів та нормативами обслуговування пасажирських поїздів (вагонів, моторвагонного рухомого складу). Тільки при погодженні всіх змін структурними підрозділами пасажирського господарства зазначені проекти було винесено на розгляд і погоджено президією Ради профспілки (наказ Укрзалізниці від 21.05.2010 р., № 369-Ц).

За участі профспілкових комітетів було підготовлено і погоджено нову редакцію Положення про електро- та дизель-поїзди підвищеного комфорту та Інструкцію провіднику пасажирського вагона (моторвагонного поїзда).

З ініціативи членів професійної секції працівників пасажирського господарства Ради профспілки вносилися зміни і доповнення до Інструкції провіднику пасажирського вагона.

Опрацьовано нову редакцію зазначеної інструкції та Інструкцію начальнику пасажирського поїзда.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ. У 2010 році на вимогу Ради профспілки Укрзалізницею було проведено аналіз нормативної, планової і фактичної чисельності працівників у господарствах залізниць. При цьому було виявлено недоліки у встановленні планової чисельності для господарств: колійного, електрифікації, СЦБ, пасажирського та окремих основних професій залізничного транспорту.

Проведений аналіз є підґрунтям при прийнятті рішень щодо чисельності персоналу структурних підрозділів, оскільки виявив, що в діючих умовах роботи до нормативу недостає більше ніж 50 тис. працівників, а через це з року в рік зростають надурочні роботи та допускаються значні порушення режиму праці і відпочинку.

Через відсутність у структурних підрозділах залізниць необхідного контингенту працівників основних професій на обсяг виконуваної роботи, неконструктивний підхід до планування роботи та, відповідно, неналежну організацію праці на залізничному транспорті масового характеру набуло таке негативне явище, як систематичне залучення працівників до роботи у вихідні дні та в надурочний час, які не підпадають під вимоги ст.ст. 62 та 71 Кодексу законів про працю України, а є виконанням планових робіт.

Над цим питанням треба продовжувати спільно працювати і профспілці, й адміністрації, щоб викоринити з залізничного транспорту порушення трудового законодавства.

Спільною постановою керівництва Укрзалізниці та Ради профспілки було запроваджено Умови галузевого змагання трудових колективів залізниць та їх структурних підрозділів, установ і організацій залізничного транспорту України на 2009–2012 роки.

Представники Ради профспілки входять до складу Центральної та робочої комісії, які розглядають кандидатів у переможці галузевого змагання і визначають переможців.

Представники Ради профспілки брали активну участь у міжвідомчій робочій групі, створеній Міністерством праці і соціальної політики з питань наближення рівня оплати праці в Україні до європейських стандартів, у робочих групах з визначення рівня мінімальної зарплати в Україні.

Значну увагу Рада профспілки приділяє зверненням членів профспілки з питань організації та оплати праці, відпрацьованого часу, дотримання законодавства з питань режиму праці і відпочинку.

Всі звернення та заяви розглядаються у термін, встановлений законодавством, надаються відповіді на звернення, що надходять письмово і на сайт Ради профспілки.

Щороку Радою профспілки та Укрзалізницею проводяться семінари-наради за участі спеціалістів з питань організації і оплати праці головних управлінь Укрзалізниці, галузевих

служб залізниць, структурних підрозділів, Ради профспілки та дорожніх комітетів профспілки. На таких нарадах обговорюються нагальні проблеми організації праці, обліку робочого часу, які дозволяють надалі шляхом соціального діалогу врегулювати їх на галузевому рівні.

Щомісяця складаються відповідні аналітичні довідки про роботу залізничного транспорту, про розміри оплати праці працівників основної діяльності залізниць та основних професій залізничного транспорту. Довідки надсилаються для використання в роботі в дорожні комітети профспілки та публікуються на шпальтах газети «Вісник профспілки».

Правозахисна робота

ПРАВОВА інспекція праці Ради профспілки, дорожні, територіальні, об'єднані й первинні профорганізації забезпечили посилення захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів спілчан.

За участі правової інспекції праці підготовлено значну кількість матеріалів на розгляд виборних органів профспілки. Всього за цими матеріалами у звітному періоді проведено 354 засідання президій дорожніх профорганізацій, 739 – територіальних і понад 258 – профспілкових комітетів первинних організацій.

Суттєво розширилось і коло актуальних соціально-економічних та правових питань, що розглядались на засіданнях профорганів.

БОРОТЬБА З ПОРУШЕННЯМИ. Завдяки ефективній роботі правової інспекції праці Ради профспілки та профорганів усіх рівнів вдалося майже повністю усунути порушення законодавства про профспілки, а також при притягненні працівників до матеріальної відповідальності.

Ці показники знизилися порівняно з 2002–2006 роками, відповідно, до 4% та 2,7%.

У звітному періоді правовими інспекторами праці Ради профспілки перевірено 4404 структурних підрозділи залізничного транспорту і транспортно-будівництва. Кожен правовий інспектор праці у середньому здійснив на 20 перевірок більше, ніж за попередній звітний період. За підсумками проведеної роботи правовими інспекторами праці Ради профспілки внесено 3568 подань про усунення 28,9 тис. порушень трудових прав працівників. На виконання вимог правової інспекції праці роботодавцями усіх рівнів на попередній роботі поновлено 54 незаконно звільнених працівників, 70 – незаконно переведених з виплатою різниці в заробітній платі, змінено формулювання причин звільнення ще 36 працівникам, що дозволило їм скористатися державними соціальними гарантіями,

зокрема у сфері зайнятості та соціальними гарантіями, передбаченими Галузевою угодою і колективними договорами.

На вимогу та за пропозиціями правової інспекції праці Ради профспілки у звітному періоді роботодавцями скасовано або приведено у відповідність до законодавства про працю 1774 накази соціально-економічного спрямування, у тому числі щодо притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності, неправомірного позбавлення преміальних виплат, переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, порушень прав жінок і молоді тощо.

За звітний період на вимогу правової інспекції праці Ради профспілки працівникам повернуто 34,9 млн грн. незаконно утриманих або недоплачених коштів, що майже в чотири рази більше, ніж за 2002–2006 роки. Більше половини з них – кошти, недоотримані працівниками за надурочні години роботи, роботу у вихідні та святкові дні, у результаті позбавлення преміальних виплат з порушеннями вимог відповідних Положень про преміювання, матеріальних позбавлень внаслідок безпідставних притягнень до дисциплінарної відповідальності, необґрунтовано не виплачених за умовами колективних договорів тощо.

Найвищих результатів у правозахисній діяльності за бальною шкалою оцінювання досягли: правова інспекція праці Ради профспілки на Південно-Західній (головний правовий інспектор праці – В.Воропаєв), Донецькій (головний правовий інспектор праці – Т.Присяжнюк), Одеській (головний правовий інспектор праці – С.Шпильова) та Придніпровській (головний правовий інспектор праці – Н.Романенко) залізницях.

Профспілка залізничників і транспортних будівельників за своєї ініціативи уклала з Державним департаментом нагляду за додержанням законодавства про працю Міністерства праці та соціальної політики (Держнаглядпраці) Угоду про взаємодію строком на п'ять років. Сторони у межах своїх повноважень зобов'язалися об'єднати зусилля у забезпеченні трудового законодавства шляхом виявлення порушень, вжиття заходів для відновлення прав працівників та ініціювання притягнення до відповідальності винних у порушеннях роботодавців, а також проводити відповідну профілактичну роботу.

ЗАХИСТ СПІЛЧАН У СУДОВИХ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ.

Господарські керівники в цілому виконують вимоги правової інспекції праці та своєчасно усувають виявлені порушення. Але трапляються і випадки, коли роботодавці ігнорують подання правових інспекторів праці.

Так, за останні п'ять років роботодавцями не виконано 344 подання, що становить 9,6% загальної кількості. У таких випадках матеріали, як правило, спрямовуються до органів прокуратури та державної інспекції праці.

За звітний період таких матеріалів направлено до органів прокуратури – 89, до державної інспекції праці – 25.

За поданнями правової інспекції праці та внаслідок клопотань виборних органів профспілки за грубі порушення адміністрацією залізниць законодавства про працю до дисциплінарної відповідальності притягнуто понад 195 посадових осіб.

У 73 випадках трудові права членів профспілки відстоювались у судах за участю правових інспекторів праці. Вони переважно стосувались звільнення з роботи з порушеннями трудового законодавства, випадків порушень регіональними пенсійними органами права виходу окремих категорій працівників на пенсію за вислугу років, роботу у важких і шкідливих умовах праці тощо.

Майже всі позовні вимоги щодо поновлення на роботі, виплати коштів за вимушений прогул, відновлення права на достроковий вихід на пенсію судами задоволено. В окремих випадках за ухвалами суду роботодавцями виплачено компенсації працівникам за завдану моральну шкоду.

У двох випадках адміністративними судами розглядались позови Ради профспілки до Кабінету Міністрів України щодо підвищення тарифів на електроенергію і комунальні послуги.

Правова інспекція праці Ради профспілки безпосередньо брала участь у судових процесах за позовами державних органів влади щодо повернення оздоровчих закладів, що знаходяться у власності трудових колективів, у державну власність.

ПРАВОВИЙ ВСЕОБУЧ. Щороку збільшувалась кількість спілчан, прийнятих на особистому прийомі, що свідчить про зростання довіри членів профспілки до діяльності профорганів, у тому числі до правової інспекції праці Ради профспілки.

Так, якщо за 2002–2006 роки до громадських приймалень профспілки з проблемними питаннями звернулися 25 тис. членів профспілки, то у звітному періоді ця кількість зросла до 31,3 тис.

Розглянуто 2142 письмових звернення членів профспілки.

Суттєву роль у зростанні кількості звернень до профспілкових органів відіграють «Дні трудового права». За останні п'ять років на залізницях їх проведено більше ніж 700.

У заходах, що проходили у рамках «Днів трудового права», взяли участь понад 120 тис. членів профспілки, що значно сприяло зростанню поінформованості трудових колективів у регіонах про діяльність дорожніх і територіальних комітетів профспілки та Ради профспілки і дозволило в оперативному порядку вирішувати проблемні питання, що хвилювали працівників.

Значну роль у підвищенні рівня правової обізнаності членів галузевої профспілки відіграють матеріали інформаційного та консультативного характеру, що публікуються у газеті «Вісник профспілки» та інших виданнях.

У звітному періоді правовою інспекцією праці опубліковано 643 матеріали на правову тематику, проведено чотири навчальних семінари із залученням фахівців права вищих навчальних закладів, суду та прокуратури.

РОБОТА ІЗ ЗАКОНОПРОЕКТАМИ. Посилену увагу правова інспекція праці Ради профспілки приділяє підготовці пропозицій до проектів законодавчих актів, що стосуються трудових та соціально-економічних інтересів спільчан.

Від імені профспілки залізничників і транспортних будівельників України спрямовано пропозиції до 45 проектів законодавчих актів, в обговоренні деяких із них працівники Ради профспілки безпосередньо брали участь – на засіданнях профільних комітетів Верховної Ради та Спільного представницького органу всеукраїнських профспілок.

Частина наших пропозицій враховано.

Фахівці Ради профспілки входили також до робочих груп з опрацювання законопроектів соціального спрямування, зокрема:

- Трудового Кодексу України;
- «Про єдиний соціальний внесок»;
- «Про соціальний діалог в Україні».

Правовою інспекцією праці Ради профспілки проводиться систематична робота щодо правової експертизи відомчих нормативних актів, які приймались Укрзалізницею за участю або погодженням президії Ради профспілки.

Охорона праці

РАДОЮ ПРОФСПЛКИ, всіма організаційними ланками профспілки постійно приділяється значна увага питанням охорони праці.

У 2007–2010 роках організовано і проведено навчання і перевірку знань головних технічних і технічних інспекторів праці Ради профспілки та представників профспілки з

охорони праці територіальних, об'єднаних та первинних профорганізацій, підприємств прямого підпорядкування, що проходили у встановленому порядку за участі Держгірпромнагляду України і Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві на базі «Центру підвищення кваліфікації керівних працівників та спеціалістів промисловості».

У звітному періоді чисельність технічних інспекторів праці збільшено з 19 до 21 особи.

Протягом 2007–2011 років технічною інспекцією праці Ради профспілки здійснено понад 3,5 тис. перевірок з охорони праці на 1860 підприємствах (структурних підрозділах). При цьому виявлено близько 31 тис. порушень вимог нормативних актів з охорони праці. Роботодавцям внесено понад 2,5 тис. висновків та подань щодо їх усунення.

Взято участь у спеціальних розслідуваннях 380 нещасних випадків, роботі комісій з прийняття в експлуатацію 704 нових і реконструйованих об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення.

Призупинялась експлуатація 2410 виробничих об'єктів, машин, механізмів, устаткування, інших засобів виробництва. Виборними профспілковими органами дорожніх та територіальних організацій профспілки підготовлено та розглянуто 760 питань з охорони праці.

За участю технічних (головних технічних) інспекторів праці проводилось формування та укладення 1066 колективних договорів та угод на підприємствах і в структурних підрозділах галузі, розглянуто 2670 звернень членів профспілки, з яких 2452 вирішено позитивно.

Технічна інспекція праці протягом звітного періоду взяла участь:

– у семінарах-нарадах з охорони праці Укрзалізниці та підприємств залізничного транспорту прямого підпорядкування;

– у роботі комісій Укрзалізниці:

- з перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці в галузевих навчальних центрах;

- з перевірки знань посадових осіб при призначенні на посаду;

- з проведення огляду-конкурсу на краще підприємство з охорони праці за 2007–2010 роки;

У звітному періоді за участі технічної інспекції праці опрацьовано 49 нормативних актів з охорони праці, у т. ч. 32 правила, 8 типових і примірних інструкцій та 7 положень.

Протягом останніх п'яти років на засіданнях президії Ради профспілки розглядались питання:

- щодо стану забезпечення працівників залізничного транспорту спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту – чотири рази;
- про стан виробничого травматизму на залізничному транспорті та випадки раптової смерті працівників на виробництві – тричі;
- про хід виконання програм з приведення до належного стану будинків відпочинку локомотивних бригад, поліпшення стану санітарно-побутових приміщень і підвищення якості побутового обслуговування працівників на виробництві, атестації робочих місць за умовами праці, утримання турних вагонів у колійному господарстві, охорони праці у ВАТ «Київ-Дніпровське міжгалузеve підприємство промислового залізничного транспорту» (МППЗТ), про підсумки роботи правової і технічної інспекції праці Ради профспілки – двічі.

Розглядалися також питання підготовки підприємств залізничного транспорту до роботи в осінньо-зимові періоди, порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, про стан охорони праці в структурних підрозділах господарства будівельно-монтажних робіт і цивільних споруд тощо.

У лютому 2008 року було розглянуто питання «Про ситуацію, яка склалася на залізничному транспорті у зв'язку з введенням в дію наказу МОЗ України 21.05.2007р., № 246 «Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій».

Президія запропонувала керівництву Укрзалізниці розробити заходи щодо мінімізації шкідливих та небезпечних факторів на робочих місцях залізничників, їх реабілітації, профілактики захворювань працівників та їх оздоровлення. До Галузевої угоди (п. 3.2.25 від 5.05.2008 р.) включено питання щодо збереження середньої зарплати за період підготовки (перепідготовки) новим професіям.

На виконання Основних напрямів діяльності Ради профспілки на 2007–2011 роки внесено пропозиції щодо змін і доповнень до галузевих угод між ВАТ «Мостобуд», державними корпораціями «Укртрансбуд», «Укрметротунельбуд» та Радою профспілки.

Підготовлено довідковий матеріал і пропозиції Ради профспілки до проекту рекомендацій та взято участь у парламентських слуханнях на тему «Про стан промислової безпеки та охорони праці», які відбулися 17 листопада 2010 року.

На звернення Федерації профспілок України постановою президії Ради профспілки від 21.03.2007 р. підтримано акцію ФПУ щодо оголошення 2007-го Роком боротьби з приховуванням нещасних випадків на виробництві, у проведенні якої взяли участь технічна інспекція праці Ради профспілки, профспілкові працівники та активісти.

САНІТАРНО-ПОБУТОВИМ ПРИМІЩЕННЯМ – НАЛЕЖНИЙ СТАН.

Здійснювався контроль за ходом виконання Програми з приведення до належного стану будинків відпочинку локомотивних бригад до 2010 року, забезпечення працівників санітарно-побутовими приміщеннями відповідно до встановлених нормативів на 2006–2010 роки, виконанням заходів з ремонту і будівництва санітарно-побутових приміщень на лінійних станціях залізниць України, підсумки виконання яких постійно розглядалися на засіданнях президії Ради профспілки.

У 2007–2011 (9 міс.) роках на виконання робіт з приведення будинків відпочинку локомотивних бригад до належного культурно-санітарного стану витрачено 31,8 млн грн.

Донецькою залізницею роботи з приведення будинків відпочинку локомотивних бригад завершено, програму виконано.

Станом на 1 жовтня 2011 року із 68 будинків та 14 кімнат відпочинку локомотивних бригад повністю приведено до сучасного рівня 49 будинків та 10 кімнат відпочинку, зокрема по залізницях: Одеській – 12 із 12; Донецькій – 12 із 12; Придніпровській – 13 із 19; Південно-Західній – 7 із 18; Львівській – 9 із 12; Південній – 5 із 10.

За наполяганням президії Ради профспілки керівниками залізниць за погодженням з дорожніми комітетами профспілки розроблено і затверджено Комплексні заходи з повного забезпечення працівників санітарно-побутовими приміщеннями відповідно до встановлених норм на 2006–2011 роки.

У звітному періоді на реалізацію цих заходів витрачено 130,1 млн грн., що становить 142% плану. За цей період введено в дію 627 душових сіток, 1530 кранів в умивальних, 147 кімнат особистої гігієни жінки.

Станом на 1 жовтня 2011 року забезпеченість працівників залізничного транспорту санітарно-побутовими приміщеннями згідно з нормативами становила: місцями в гардеробних – 105 %; місцями в душових – 110 %; кранами в умивальних – 114 %; санітарними приладами – 115 %; приміщеннями для сушіння спецодягу – 110 %; кімнатами особистої гігієни жінки – 100 %.

Станом на 1 січня 2011 року на всіх 212 об'єктах, внесених до «Плану заходів ремонту та будівництва санітарно-побутових приміщень на лінійних станціях залізниць України на 2009–2010 роки», ремонтні роботи виконано в повному обсязі. Із запланованих 51,4 млн грн. на реалізацію цих заходів освоєно 67,2 млн грн., що становить 130% виконання.

Планом заходів ремонту санітарно-побутових приміщень по колійному господарству

залізниць України на 2011 рік передбачено проведення будівельно-ремонтних робіт на 65 об'єктах, планова вартість робіт складає 23,4 млн грн.

Станом на 1 жовтня 2011 р. підрозділами БМЕС та будівельниками структурних підрозділів колійного господарства залізниць виконано будівельно-ремонтні роботи на загальну суму 11,3 млн грн., що становить 48,4% загальної вартості робіт. У тому числі на 12 об'єктах санітарно-побутового призначення будівельно-ремонтні роботи виконано у повному обсязі, вартість робіт складає 2,4 млн грн., на 45 об'єктах ведуться роботи, вартість яких складає майже 9 млн грн.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦОДЯГОМ, СПЕЦВЗУТТЯМ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ. Рада профспілки, її президія, дорожні комітети профспілки надавали важливого значення своєчасному забезпеченню працівників якісним спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту.

З цього приводу Рада профспілки неодноразово направляла листи на адресу керівництва Укрзалізниці, де наполегливо пропонувала передати функції придбання, комплектування, видачі й утримання спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту на залізниці і терміново вжити невідкладних заходів щодо надолуження згаяного, у т. ч. і за рахунок витрат на охорону праці відповідно до ст.ст. 19 та 20 Закону України «Про охорону праці».

З метою усунення недоліків у роботі з централізованого забезпечення залізниць спецодягом, спецвзуттям Укрзалізницею розроблено «Порядок забезпечення працівників залізничного транспорту спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту», затверджений наказом Укрзалізниці від 12.02.2009 р., № 072-Ц.

Триває робота щодо впровадження в дослідну експлуатацію на всіх залізницях автоматизованої системи планування, обліку, аналізу та контролю за своєчасним забезпеченням працівників залізничного транспорту засобами індивідуального захисту.

За наполяганням Ради профспілки забезпечення господарським милом, частково рукавицями комбінованими вилучено з централізованого плану матеріально-технічного забезпечення і передано на залізниці для самостійної закупівлі.

ДОСЛІДЖЕННЯ УМОВ ПРАЦІ. За наполяганням Ради профспілки у звітному періоді Укрзалізницею із залученням дорожніх СЕС було організовано проведення лабораторних досліджень умов праці провідників пасажирських вагонів щодо виявлення шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на їхніх робочих місцях відповідно до гігієнічної класифікації праці. Ці заходи здійснено у поїздах №

21/22 Донецької, № 91/92 Львівської, № 165/166 Придніпровської, № 623/624 Південно-Західної, № 398/397 Одеської та № 19/20 Південної залізниць.

У всіх пасажирських вагонах поїздів, де проводились санітарно-гігієнічні дослідження, умови праці провідників характеризуються як шкідливі і відносяться до III класу I ступеня, а за окремими показниками – до II ступеня відхилення від норм.

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ АКЦІЯХ. Питання охорони праці як важлива складова трудових відносин висвітлювались профспілкою під час підготовки та проведення семінарів-нарад, засідань професійних секцій Ради профспілки, «круглих столів» тощо з нагоди Всесвітнього дня дій за гідну працю.

У зв'язку з оголошенням Міжнародною Організацією Праці 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці, профспілка разом з Укрзалізницею щороку в останню неділю квітня, починаючи з 2003-го, проводять Тиждень охорони праці.

На залізницях, у структурних підрозділах та на підприємствах залізничного транспорту проводяться селекторні наради, зустрічі представників роботодавців і профорганізацій з трудовими колективами, семінари, огляди-конкурси з охорони праці, підбиття підсумків з визначенням і заохоченням кращих трудових колективів та керівників підприємств, голів первинних профорганізацій за активну участь у заходах, присвячених Дню охорони праці, «круглі столи», дискусії, вікторини, весняні огляди охорони праці, відвідування та надання матеріальної допомоги сім'ям осіб, які загинули на виробництві тощо.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ І ПРОФІЛАКТИКА ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ. З метою соціального захисту членів профспілки, які постраждали або можуть постраждати внаслідок нещасних випадків на виробництві, президія Ради профспілки ініціювала проведення з 1 грудня 2009 року страхування членів профспілки.

У поточному страховому році зі 133 нещасних випадків, що сталися на виробництві, у Страхову компанію направлено матеріали на виплату страхових сум за 130 випадками.

Станом на 1 жовтня 2011 року за всіма випадками потерпілим та сім'ям загиблих виплачено 536,5 тис. грн., у т. ч. 117,5 тис. грн. – за випадками з тимчасовою втратою працездатності; 287 тис. грн. – за нещасними випадками з інвалідним та 132 тис. грн. – зі смертельними наслідками. Матеріали ще за трьома випадками перебувають у стані оформлення.

У 2011 році профспілкою ініційовано прийняття додаткової угоди до Групового договору страхування.

На виконання заходів із поліпшення стану охорони праці у 2007–2011 роках підприємствами та структурними підрозділами Укрзалізниці витрачено 1128,3 млн грн., у тому числі витрати на заходи, передбачені колективними договорами, склали 951,7 млн грн.

Заходи у сфері охорони праці, які вживаються Радою профспілки, профорганізаціями разом з Укрзалізницею, залізницями та підприємствами залізничного транспорту, призвели у 2007–2011 (9 міс.) роках до зменшення рівня виробничого травматизму на 27% порівняно з відповідним періодом 2002–2006 років, у т. ч. зі смертельними наслідками – на 20 %.

Організаційна робота

У ПЕРІОД з 2007 по 2011 рік розроблено та здійснено заходи щодо реалізації критичних зауважень і пропозицій делегатів V з'їзду профспілки, II Форуму молоді, конференцій профспілки, учасників засідань Ради профспілки, регулярно розглядався стан виконання та підбивалися підсумки їх реалізації.

У звітному періоді проведено II Конференцію профспілки, на якій розглянуто хід реалізації критичних зауважень та пропозицій делегатів V з'їзду профспілки, 10 засідань Ради профспілки та 34 засідання президії Ради профспілки, на яких було розглянуто та прийнято рішення з 230 актуальних питань.

Багато уваги приділялося вивченню досвіду роботи профспілкових організацій.

Так, Радою профспілки вивчалася діяльність дорожніх профорганізацій Південної, Південно-Західної та Львівської залізниць, спрямована на зміцнення єдності профспілки. Фахівці відділу організаційної і кадрової роботи надали методичну і практичну допомогу первинним профспілковим організаціям Полтавського, Кременчуцького, Куп'янського, Харківського, Київського, Козятинського, Коростенського, Чернігівського, Львівського, Здолбунівського, Івано-Франківського, Ужгородського, Чернівецького та Тернопільського вузлів, а також об'єднаній профорганізації Київського метрополітену.

Результати перевірок було розглянуто на засіданнях президії Ради профспілки, два з яких були виїзними (2008 року – в Полтаві, 2010 року – у Львові).

Започатковано ще одну форму діяльності профспілки – проведення форумів голів первинних профспілкових організацій.

Перший такий Форум проведено 15–16 жовтня 2009 року на Донецькій залізниці.

Фахівцями Ради профспілки підготовлено та презентовано учасникам форуму електронний збірник нормативних документів з усіх напрямків профспілкової роботи.

Профспілка залізничників і транспортних будівельників довела свою репрезентативність, тобто відповідність усім вимогам, які висуває держава. Вручено Свідоцтво про репрезентативність.

РОЗРОБКА НОРМАТИВНИХ ТА МЕТОДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ. Протягом звітнього періоду було:

- внесено зміни до Статуту профспілки;

- розроблено та затверджено:

нову редакцію Інструкції з проведення звітів і виборів;

Положення про порядок прийому та передачі справ при зміні голів профспілкових організацій;

- оновлено електронну версію методичної бази «Звіти та вибори»;

- переглянуто «Рекомендації щодо зміцнення єдності первинної профспілкової організації»;

- введено в дію Положення про планування роботи профспілкових організацій;

- введено в дію Методичні рекомендації і практичні поради щодо підготовки заявок на грант;

- внесено зміни до Положення про професійні секції,

- розроблено нормативну базу діяльності профспілки щодо функцій відділів і посадові інструкції працівників апарату Ради профспілки;

- затверджено Положення про порядок проведення атестації працівників апарату профспілкового органу.

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ПРОФСПІЛКИ. Враховуючи актуальність питання структурних перетворень та реформування галузі, Радою профспілки вивчався досвід Російської профспілки залізничників і транспортних будівельників та профспілки залізничників Республіки Казахстан.

Проводилась робота з утворення первинних профспілкових організацій у підрозділах воєнізованої охорони. Найбільш успішною є робота у цьому напрямі дорожніх і територіальних профспілкових комітетів на Донецькій та Одеській залізницях. На сьогодні членами профспілки є 2129 працівників підрозділів воєнізованої охорони.

Удосконалювалась структура профспілкових організацій станцій. Первинні профорганізації тих станцій, керівники яких не мають права прийому та звільнення працівників, реорганізовано у цехові профорганізації або профгрупи і об'єднано в одну первинну профспілкову організацію.

Необхідну роботу щодо зміни структури первинних профорганізацій лінійних станцій розпочато в об'єднаній профорганізації Львівської дирекції залізничних перевезень та Івано-Франківській територіальній профорганізації.

Приведено у відповідність до Статуту профспілки структуру об'єднаної профорганізації ДП «Укррефтранс».

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ. Для підвищення ефективності роботи профспілкових організацій усіх рівнів, визначення пріоритетів діяльності, зосередження профспілкових ресурсів на вивченні та вирішенні найбільш актуальних проблем вже традиційним є проголошення гасла, яке є визначальним у роботі профспілки на майбутній рік.

Так, 2007 та 2008 роки було проведено під гаслом «Відпрацьованому часу – гарантовану оплату».

2009 рік оголошено Роком первинної профспілкової організації під гаслом «Сильна первинка – сильна профспілка!».

Роком жінки було оголошено 2010 рік і проведено під гаслом «Жінкам – гідну працю».

Організовано та проведено огляди-конкурси на найкращу первинну профорганізацію щодо виконання статутних завдань профспілки, створення належної організації праці, правового та соціально-економічного захисту працюючих жінок.

За результатами проведеної роботи понад 100 первинних профспілкових організацій визнано переможцями конкурсів, їм вручено дипломи та цінні подарунки.

2011 рік проведено під гаслом «Сильний лідер – сильна профорганізація».

У рамках заходів до 105-річчя профспілкового руху залізничників і транспортних будівельників України проведено фотоконкурс на тему «Профспілка в дії» та конкурс плакатів на тему «Профспілка очима молоді».

Продовжувалася практика проведення виїзних днів Ради профспілки на залізничних вузлах. Керівники та фахівці Ради профспілки надавали практичну допомогу профорганізаціям структурних підрозділів, брали участь у проведенні Всесвітнього дня соціальної справедливості, Всесвітнього дня дій профспілок за гідну працю.

РОБОТА ПРОФСЕКЦІЙ І КОМІСІЙ. Радою профспілки було сформовано 16 професійних секцій та дві постійні комісії. Внесено істотні зміни та доповнення до Положення про професійні секції Ради профспілки, що, у свою чергу, дозволило значно ефективніше представляти і захищати трудові, професійні й економічні права та інтереси членів профспілки відповідної професії, фаху.

У зв'язку з тим, що Укрзалізницею створено Головне управління приміських пасажирських перевезень, відповідні служби на залізницях, здійснено реструктуризацію деяких локомотивних депо, Рада профспілки прийняла рішення про створення професійної секції працівників господарства приміських пасажирських перевезень, також оновлено склад професійної секції працівників локомотивного господарства.

Протягом звітного періоду було проведено 79 засідань профсекцій, на яких висунуто 193 пропозиції до відповідних Головних управлінь Укрзалізниці, з них: реалізовано – 51 пропозиція (26 %), надано роз'яснення – за 85 (44 %), у стадії виконання – 54 (28 %).

Під час засідань обговорювалися проблеми та актуальні питання організації і охорони праці, соціального захисту працівників різних господарств, проводився обмін досвідом роботи між головами профорганізацій та дорожніх секцій.

Для ознайомлення працівників з результатами роботи щодо створення умов і організації праці трудових колективів Рада профспілки продовжила практику проведення виїзних засідань секцій.

Організовано та проведено п'ять засідань комісії Ради профспілки з питань організаційно-масової та інформаційної роботи, з них два виїзні – у вагонній дільниці станції Хмельницький Південно-Західної залізниці та навчально-методичному центрі Федерації профспілкових організацій Чернігівської області.

На засіданнях комісії розглядалися питання планування роботи профспілкових органів, обліку членів профспілки, проведення профспілкових кампаній, підвищення ефективності роботи професійних секцій усіх рівнів, внесення змін та доповнень до Статуту профспілки і Положення про ревізійні комісії профспілки, підготовки змін та доповнень до Інструкції зі звітів і виборів, забезпечення профспілкових органів електронними засобами зв'язку, змін профспілкової структури у зв'язку із реформуванням галузі тощо.

Протягом звітного періоду проводилися засідання комісії з питань соціально-економічного та правового захисту, на яких розглядалися, зокрема, зміни до Галузевої угоди з Укрзалізницею та Міністерством транспорту та зв'язку.

На засіданнях президії Ради профспілки було розглянуто результати роботи професійних секцій працівників пасажирського, локомотивного та вагонного господарств, підбито підсумки роботи профсекцій Ради профспілки за 2007–2011 роки.

У 2011 році проведено формування та організаційні засідання 13 професійних секцій Ради профспілки, на яких обрано їх керівний склад. Вперше всіх голів профсекцій обрано

делегатами VI з'їзду профспілки та делеговано до складу Ради профспілки нового скликання (окрім профсекції працівників господарства інформаційних технологій).

НАВЧАННЯ ПРОФСПІЛКОВИХ КАДРІВ, АКТИВУ, КАДРОВА ПОЛІТИКА.

Рішенням президії Ради профспілки затверджено та введено в дію нову Систему навчання профспілкових кадрів та активу профспілки.

Протягом 2007–2011 років було проведено семінари-наради для фахівців дорожніх і територіальних комітетів профспілки, технічних та правових інспекторів праці, спеціалістів з організації праці і зарплати, фінансових працівників.

Протягом 2007 року в рамках навчального проекту «Партнерство в інституційному розвитку: підтримка громадянського суспільства та місцеві ініціативи», що здійснювався за сприяння TACIS та Єврокомісії, відбулися зустрічі експертів, проведено «круглі столи» і два навчальні семінари.

Рада профспілки організувала і провела для працівників дорпрофсожів і теркомів семінар з методики підготовки та проведення профспілкових акцій протесту.

Рада профспілки брала участь у Міжнародному проекті з органайзингу та профспілкової модернізації.

За технічної підтримки Фонду Фрідріха Еберта профспілкові працівники взяли участь у семінарах-тренінгах на актуальні теми.

Щомісяця проводились інформаційні дні для голів та профспілкових активістів профорганізацій прямого підпорядкування Раді профспілки.

Протягом 2007 року розпочато формування списків резерву на посади голів та заступників голів профспілкових організацій різних рівнів та організацію навчання осіб, включених до складу профспілкового резерву.

Починаючи з 2011 року фахівці Ради профспілки долучилися до проведення навчання з підвищення кваліфікації керівників, спеціалістів та кадрового резерву залізниць України. Навчання проводиться за соціальною тематикою.

«ПРАВА ЖІНОК – ЦЕ ПРАВА ДЛЯ ВСІХ». Одним із пріоритетних напрямів роботи профспілки є захист інтересів працюючих жінок.

Щороку профспілка бере участь у міжнародній кампанії, яка у 2007–2008 роках проводилася під девізом «Права жінок – це права для всіх». У рамках цієї кампанії та для реалізації Концепції політики профспілки щодо поліпшення соціально-економічного і правового захисту працюючих жінок протягом 2007 і 2008 років було оголошено і проведено огляди-конкурси на кращу жінку – лідера профспілкової організації.

На засіданні Ради профспілки в грудні 2009 року було розглянуто питання умов праці та забезпечення соціальних гарантій жінок на залізничному транспорті. При підготовці цього питання фахівці Ради профспілки проаналізували роботу 65 первинних профорганізацій.

За результатами перевірки Радою профспілки прийнято рішення, направлене на посилення ролі первинних профспілкових організацій у створенні належної організації праці, правового та соціально-економічного захисту працюючих жінок. 2010 рік оголошено Роком забезпечення трудових прав і соціальних гарантій жінок і проведено під гаслом «Жінкам – гідну працю!».

Розроблено перелік заходів, організовано та проведено огляд-конкурс на кращу первинну профорганізацію щодо створення належних умов праці, правового і соціально-економічного захисту працюючих жінок. За його підсумками 35 первинних профорганізацій відзначено дипломами та нагороджено цінними подарунками.

МОЛОДЬ У ПРОФСПІЛЦІ. Продовжувалась робота з реалізації концепції молодіжної політики профспілки.

У 2007–2011 роках відбулося вісім засідань Молодіжної ради профспілки, на яких обговорено низку актуальних питань та прийнято відповідні рішення.

Утворено 662 молодіжні ради у первинках, 25 – у територіальних та 6 – у дорожніх профспілкових організаціях.

До складу молодіжних рад усіх рівнів обрано майже 7 тис. осіб, яких по праву можна вважати профспілковими активістами.

У відповідності до рекомендацій Ради профспілки з метою реалізації представницьких функцій майже усіх голів молодіжних рад профорганізацій обрано до складу відповідних виборних профспілкових органів, багатьох з них обрано заступниками голів відповідних профорганів.

У 2009 році проведено Конференцію молоді профспілки, в якій взяли участь Генеральний директор Укрзалізниці та Голова профспілки, було також внесено зміни та доповнення до Положення про молодіжні ради.

На засіданні Ради профспілки затверджено Програму підтримки молодих членів профспілки, розроблено план заходів щодо її реалізації. Стан виконання цих заходів розглядався на засіданнях Молодіжної ради профспілки і центральних виборних органів профспілки.

Рада профспілки підготувала та направила на адресу Укрзалізниці пропозиції до Комплексних заходів щодо закріплення кадрів на залізничному транспорті.

Працівниками апарату Ради профспілки та лідерами молодіжних рад чимало зроблено для реалізації заходів у рамках співпраці з проектом «Разом до здоров'я». Спільний проект впроваджувався протягом 8 місяців 2007 року з метою здійснення пропагандистської діяльності, спрямованої на популяризацію здорового способу життя серед молодих спілчан, запобігання тютюнопалінню, вживанню алкоголю та наркотиків, дотримання безпечної сексуальної поведінки, відповідно до Програми підтримки молодих членів профспілки залізничників і транспортних будівельників України на 2007–2011 роки, затвердженої Радою профспілки 16.11.2006 р.

Рада профспілки разом із фахівцями Проекту підготували 15 тренерів з питань планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, провівши три тренінгові курси за участі провідних фахівців з питань планування сім'ї, акушерства та гінекології. За фінансової підтримки Проекту з метою якісного проведення просвітницьких занять із членами трудових колективів тренерів було забезпечено необхідним інвентарем.

Тренери провели 126 занять з питань планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, у них взяли участь понад 2 тис. працівників структурних підрозділів залізничного транспорту.

20 жовтня 2011 року відбувся III Форум молоді профспілки. Він ухвалив низку звернень до керівництва Укрзалізниці, зокрема щодо зайнятості молоді і забезпечення працівників, у тому числі молодих спеціалістів, житлом.

Третій Форум запропонував оголосити 2012-й «Роком молоді в профспілці»

ЗВІТНА ТА ЗВІТНО-ВИБОРНА КАМПАНІЇ У ПРОФСПІЛЦІ. Щороку проводилися звітні кампанії, під час яких проаналізовано діяльність профорганів із захисту соціально-економічних інтересів працівників, зміцнення єдності профспілки.

Під час звітно-виборної кампанії цього ж року було переобрано 25,6% голів первинних профорганізацій, 16,4% голів цехових комітетів та 16,9% профгрупоргів. Головами цехових профорганізацій обрано 7,5% молоді до 28 років, 35,1% – жінок. Профгрупоргамі обрано 13,3% молоді до 28 років, 31,5% – жінок.

У 2011 році організовано та проведено звітно-виборну кампанію в усіх організаційних ланках профспілки.

СОЦІАЛЬНІ АКЦІЇ. У рамках кампанії «День єдиних дій МФТ» у 2009 році укладено безстроковий договір з Державною соціальною службою для сім'ї, дітей та молоді щодо координації зусиль у реалізації Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009–2015 роки та Програми підтримки молодих членів профспілки залізничників і транспортних будівельників України. На залізничних вокзалах для працівників залізничного

транспорту, їхніх сімей, дітей та молоді, студентів галузевих навчальних закладів та пасажирів кілька років поспіль проводилися скоординовані соціальні акції.

Працівники та волонтери соціальних служб надавали інформацію і консультували з психологічних, юридичних, медичних та інших питань.

У 2010 році профспілка спільно із Всеукраїнським лікарським товариством та за підтримки Укрзалізниці провела соціальну акцію з нагоди Всесвітнього дня серця.

Профспілкові організації брали участь у міжнародних та Всеукраїнських акціях: День серця, День матері, День молоді, День профспілки, День захисту дітей.

Профспілка залізничників і транспортних будівельників взяла участь у II Всеукраїнському фестивалі соціальних проєктів, що відбувся 7 грудня 2009 року в Києві.

ЗАОХОЧЕННЯ ПРОФСПІЛКОВИХ ЛІДЕРІВ ТА АКТИВІСТІВ. Протягом звітнього періоду за сумлінну, активну та творчу роботу щодо захисту правових, трудових і соціальних прав та інтересів членів профспілки відзначено нагородами Ради профспілки:

- Почесним знаком «За заслуги перед профспілкою» – 44 особи;
- Знаком «За активну роботу в профспілці» – 84 особи;
- Почесною грамотою – 122 особи;
- оголошено подяк 60 особам.

Інформаційне забезпечення

ПРОЗОРО, ЕФЕКТИВНО ТА ТВОРЧО – так лаконічно можна описати цілеспрямовані кроки в напрямку удосконалення інформаційного забезпечення діяльності профспілки. Цю різнопланову та різноманітну роботу спрямовано на забезпечення обізнаності спілчан про діяльність профорганів усіх рівнів, зміцнення авторитету профспілки, сприяння ефективному обміну інформацією між профорганізаціями та спілчанами, створення та підтримку каналів комунікації тощо.

Головними напрямками в інформаційній діяльності є:

- видання газети «Вісник профспілки», яка має чітку тематичну спрямованість;
- забезпечення безперебійного функціонування та розвитку офіційного сайту профспілки **www.zalp.org.ua**;
- постійна та плідна співпраця із галузевими та центральними ЗМІ щодо оперативного розповсюдження актуальних повідомлень про діяльність профспілки.

ДОСЯГНЕННЯ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ – ДОСВІД У САМОСТІЙНОМУ ВИДАННІ «ВІСНИКА». Фактично профспілкова газета є презентацією результатів щоденної роботи профорганів усіх рівнів. З її сторінок спілчани дізнаються, які саме проблеми стоять наразі перед профспілкою і яким чином вони вирішуються.

Варто також зважати на те, що «ВІСНИК» спілчани отримують безкоштовно.

«ВІСНИК» пройшов випробування часом – виходить безперервно протягом 15 років, у тому числі 5 років – у статусі самостійного періодичного видання.

Тираж постійно зростає: якщо в 2007 році він становив 109 тис. примірників, то в 2011-му досягнув позначки в 231 тис. Тож наш «ВІСНИК» залишається наймасовішим періодичним виданням на профспілковому просторі України.

Чимало профорганізацій оформлюють адресну передплату видання для спілчан. Профспілкова газета надходить до профкомів, залізничних бібліотек, будинків відпочинку локомотивних бригад, гуртожитків, кімнат приймання їжі, а також на адресу керівників-господарників і фахівців-виробничників структурних підрозділів.

Завдяки багатьом факторам – поширенню розгалуженої мережі профспілкових інформаційних вісників, творчому підходу до підготовки матеріалів з боку фахівців Ради профспілки, дорпрофсожів, теркомів і профкомів первинних організацій, цілеспрямованій роботі щодо створення надійної та творчої команди позаштатних і громадських кореспондентів, інших активних авторів – поліпшується змістовність номерів.

У газеті постійно з'являються нові рубрики, цікаві публікації, збагачується редакційна пошта.

ПІДТРИМКА САЙТА Й ІНТЕРАКТИВНЕ СПІЛКУВАННЯ. Протягом 2007–2011 років Рада профспілки приділяла багато уваги інформаційній підтримці сайту www.zalp.org.ua, адже для того, щоб іти в ногу з часом та оперативно інформувати спілчан про події у профспілковому житті, потрібно ефективно використовувати можливості сучасних електронних ресурсів.

У результаті докорінної модернізації з'явилася нова версія сайту (попередня, до речі, залишилася окремою темою на реконструйованому сайті).

Дизайн сайту став привабливішим, а його інтерфейс – зручнішим для користувачів. У результаті зміни структури стала можливою оперативніша робота з інформацією.

Значно збільшився обсяг розміщених на сайті матеріалів. А всі питання, пов'язані з функціонуванням сайту профспілки та форуму, вирішуються безпосередньо відділом інформації Ради профспілки.

Відродно, що змінюється і ставлення членів профспілки до цього. Зокрема, на сайті профспілки все жвавішим стає інтерактивне спілкування. Все активніше в цю корисну та цікаву діяльність включаються профспілкові комітети, профпрацівники, активісти. Тож з їхньої ініціативи з'являються нові теми. Так, у 2010 році на форумі зареєстровано новий розділ «Сторінки профорганізацій».

Розвиток сайта, безумовно, сприяє більш ефективній комунікації між спілчанами і профорганами всіх рівнів.

СПІВПРАЦЯ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ. Рада профспілки традиційно плідно співпрацює з галузевими газетами, інформаційними агенціями, телевізійними каналами та іншими засобами масової інформації України, у тому числі й інтернет-виданнями. Завдяки цьому у ЗМІ знаходять відображення найважливіші профспілкові події та актуальні заходи. Так, широко розповсюджувалися звернення, заяви і вимоги, які протягом звітного періоду Рада профспілки висувала до органів влади. Повідомленнями зі сторінки новин сайта профспілки залізничників і транспортних будівельників постійно цікавляться електронні ЗМІ та використовують ці матеріали у своїх виданнях.

Фінансова діяльність

У ЗВІТНОМУ періоді продовжувалась робота із введення централізованого бухгалтерського обліку. Мета цього кроку – забезпечення обліку фінансово-господарських операцій, виконання кошторисів профспілкового бюджету в умовах централізації збору та розподілу членських внесків.

Рада профспілки плідно співпрацювала з Виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Зокрема, розроблялись та надавались пропозиції до постанов з питань фінансування страхувальників для надання застрахованим особам матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду; формування, подання та заповнення звітів щодо коштів Фонду; фінансування оздоровлення дітей застрахованих осіб у дитячих закладах оздоровлення за рахунок коштів Фонду.

Тривала робота з Федерацією профспілок України, Державною податковою адміністрацією України про надання пільг з податку на прибуток профорганізаціям з майна або послуг, які надходили на культурно-масову, фізкультурну, оздоровчу роботу. Пропозиції враховано в п. 157.9 ст. 157 Податкового кодексу України.

Регулярно проводилися семінари з фінансовими працівниками дорпрофсожів і теркомів з актуальних питань:

- порядок оподаткування виплат профспілкових організацій своїм членам (нецільової матеріальної допомоги, за сімейними обставинами, з нагоди професійних свят, днів народження, а також у негрошовій формі);

- напрями використання й оподаткування відрахувань на культурно-масову роботу;

- напрями використання й оподаткування членських внесків, пасивних доходів, безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

- нові реалії економіки України: вплив

на діяльність профспілкових організацій. Застосування нових інформаційних технологій для вирішення завдань економічного і фінансового управління профспілкової організації;

- проблеми пенсійного забезпечення та його реформування в Україні;

- проблемні питання дитячого оздоровлення;

- новий розрахунок податку на прибуток по податковій звітності для неприбуткових організацій. Річний фінансовий звіт;

- проблемні питання звітності профспілкових організацій, які ведуть централізований бухгалтерський облік;

- характерні особливості звітності до органів Міністерства статистики України.

Міжнародна діяльність

ПРОФСПІЛКА залізничників і транспортних будівельників України постійно впроваджує нові підходи до міжнародного співробітництва.

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ. Вже 15 років наша профспілка є членом Міжнародної федерації транспортників (МФТ, штаб-квартира у Лондоні) – організації, заснованої у 1896 році, що об'єднує 779 профспілок зі 155 країн, які представляють інтереси 4,6 млн транспортників. МФТ є однією з 10 глобальних федерацій профспілок, об'єднаних у Міжнародну конфедерацію профспілок (МКП). На базі Ради профспілки 5-й рік функціонує Всеукраїнський координаційний комітет членських організацій МФТ.

Профспілка є одним із засновників і вже 12 років – членською організацією Європейської федерації транспортників (ЄФТ, штаб-квартира у Брюсселі). До ЄФТ входять 240 профспілок із 41 країни загальною кількістю понад 2,5 млн працівників.

На третьому Конгресі ЄФТ під гаслом «Міцні профспілки для стійкого транспорту», що відбувся 27–29 травня 2009 року, Голову профспілки В.Ткачова втретє обрано до Виконавчого комітету ЄФТ.

Профспілка залізничників і транспортних будівельників України 10 років співпрацює з Європейським комітетом з економічних та соціальних питань (ЄКЕС). Наша профспілка є першопрохідцем серед громадських організацій України, яка представляє соціальні інтереси працівників у питаннях транс'європейських транспортних коридорів.

Профспілка 10-й рік є членською організацією Міжнародної конфедерації профспілок залізничників і транспортних будівельників СНД та країн Балтії (МКПЗ, штаб-квартира у Москві).

МІЖНАРОДНІ АКЦІЇ. Наша профспілка щороку проводить солідарні заходи у рамках щорічних Міжнародних днів єдиних дій залізничників МФТ.

Серед заходів цих кампаній – численні збори, наради, зустрічі з профактивом і трудовими колективами, у ході яких висвітлювалися проблеми галузі, питання соціально-економічного захисту працівників; проводилися перевірки стану дотримання трудового законодавства, охорони праці, забезпечення прав і соціальних гарантій.

Залізничникам і пасажиром розповсюджувалися інформаційні листівки про мету акцій, всебічний захист працівників, безпеку руху, недопущення втручання у роботу залізничного транспорту. Спільчанам надавалися правові і соціально-економічні консультації тощо.

СПІЛЬНІ ПРОЕКТИ. Звітний період ознаменувався заключним етапом дворічного міжнародного проекту у рамках програми TACIS з партнерства в інституційному розвитку.

27 червня 2007 року відбулася фінальна конференція за участі керівників та представників Німецької профспілки TRANSNET, Академії екологічного транспорту EVA, Європейського центру моніторингу змін, Делегації Європейської комісії в Україні, керівників Міністерства транспорту та зв'язку України, Укрзалізниці, лідерів та активістів профспілки залізничників і транспортних будівельників України.

Відповідно до двостороннього договору з Академією екологічного транспорту EVA «Налагодження стратегічного партнерства щодо співробітництва та діалогу між представниками працівників транспортних секторів Німеччини та України» проаналізовано профспілкову структуру обох країн, питання фінансування, управління, систему соціального захисту, вивчено і порівняно директиви ЄС та нормативні документи, що стосуються профспілкової діяльності в Україні, надано інформацію про Європейський соціальний фонд тощо.

Кількаденні семінари проведено 8–13 червня 2008 та 21–26 вересня 2009 років тренерами EVA у Німеччині та Україні за участі представників дорпрофсожів, теркомів та німецьких колег з галузевої профспілки TRANSNET (з 30 листопада 2010 року шляхом об'єднавчого конгресу з іншою німецькою профспілкою GDBA вона дістала нову назву – EVG).

За новим двостороннім договором з Академією екологічного транспорту EVA «Сприяння міжкультурній компетентності представників молодих робочих Німеччини та України» вивчався досвід співпраці у роботі з молоддю, а також стратегічне партнерство у ході процесів реорганізації (приватизації) залізниць України. З 30 червня по 4 липня 2008-го та 23–27 березня 2009 року тренерами Європейської академії EVA проведено молодіжні семінари в Німеччині та Україні за участі представників дорпрофсожів та теркомів.

25–28 вересня 2009 року в Одесі на V регіональній конференції профспілок транспортників зібралися лідери нашої профспілки та трьох міжнародних організацій – МКПЗ, МФТ і ЄФТ. На конференції опрацьовано теми, пов'язані з проблемами розвитку профспілок транспортників у сучасних умовах, та пошуку шляхів їх вирішення.

Важливого значення набув обмін інформацією та консультування зі штаб-квартирами МФТ та ЄФТ з питань попереджувальних (превентивних) дій профспілки в умовах фінансово-економічної кризи, удосконалення соціальної взаємодії та соціальної політики в умовах реформування залізничного транспорту.

Саме так сталося 12 березня 2009 року, коли проходила Конференція профспілки залізничників і транспортних будівельників України, на якій обговорено питання про проведення акцій протесту залізничників у зв'язку з порушенням їхніх трудових прав, викликане рішенням Верховної Ради України від 3 березня 2009 року щодо зменшення удвічі фонду оплати праці державних підприємств-монополістів.

Негайно, 18 березня під час засідання Залізничної секції Європейської федерації транспортників (ЄФТ) профспілкову спільноту було поінформовано, що у разі невиконання вимоги нашої профспілки вона вдасться до акцій протесту.

Ми заручилися міжнародною підтримкою ЄФТ, через мас-медіа-канали, а також через наших колег – залізничників із Великобританії ця проблема набула гласності у МФТ.

Розпочато роботу міжнародної мережі координаторів на основі «Програми МФТ по роботі з молоддю», організацію виконання відповідних циркулярів та моніторинг молодіжного сайту Міжнародної федерації транспортників.

У червні 2008 року у Москві, а у вересні 2010-го – в Одесі молоді профактивісти взяли участь у двох Міжнародних молодіжних форумах профспілок залізничників, організованих Міжнародною конфедерацією профспілок залізничників і транспортних будівельників країн СНД і Балтії.

Під час їх проведення представники нашої профспілки поділилися досвідом реалізації молодіжної політики, взяли участь у роботі секцій.

Діяльність Ради профспілки у сфері міжнародних зв'язків мала у 2010–2011 роках інформаційно-консультативний характер, адже усі людські ресурси було спрямовано на превентивну роботу з метою пом'якшення наслідків фінансово-економічної кризи для працівників галузей в цілому.